

Evaluering av landingsforskriften

Sluttrapport

Marianne Svorken, Patrick Berg Sjørdahl og Edgar Henriksen

Nofima er et næringsrettet forskningsinstitutt som driver forskning og utvikling for akvakulturnæringen, fiskerinæringen og matindustrien.

Nofima har om lag 350 ansatte.

Hovedkontoret er i Tromsø, og forskningsvirksomheten foregår på fem ulike steder: Ås, Stavanger, Bergen, Sunndalsøra og Tromsø

Hovedkontor Tromsø:

Muninbakken 9–13
Postboks 6122 Langnes
NO-9291 Tromsø

Ås:

Osloveien 1
Postboks 210
NO-1433 ÅS

Stavanger:

Måltidets hus, Richard Johnsensgate 4
Postboks 8034
NO-4068 Stavanger

Bergen:

Kjerreidviken 16
Postboks 1425 Oasen
NO-5844 Bergen

Sunndalsøra:

Sjølseng
NO-6600 Sunndalsøra

Alta:

Kunnskapsparken, Markedsgata 3
NO-9510 Alta

Felles kontaktinformasjon:

Tlf: 02140
E-post: post@nofima.no
Internett: www.nofima.no

Foretaksnr.:

NO 989 278 835

Rapport

		ISBN: 978-82-8296-441-8 (trykt) ISBN: 978-82-8296-442-5 (pdf) ISSN 1890-579X
<i>Tittel:</i> Evaluering av landingsforskriften Sluttrapport		<i>Rapportnr.:</i> 51/2016
		<i>Tilgjengelighet:</i> Åpen
<i>Forfatter(e)/Prosjektleder:</i> Marianne Svorken, Patrick Berg Sjørdahl & Edgar Henriksen		<i>Dato:</i> 31. oktober 2016
<i>Avdeling:</i> Næring og bedrift		<i>Ant. sider og vedlegg:</i> 11
<i>Oppdragsgiver:</i> Fiskeri- og havbruksnæringens forskningsfond (FHF)		<i>Oppdragsgivers ref.:</i> FHF 901219
<i>Stikkord:</i> Landingsforskriften, evaluering, produksjonsbedrifter		<i>Prosjektnr.:</i> 11641
<i>Sammendrag/anbefalinger:</i> Nærings- og fiskeridepartementet fastsatte i mai 2014 en ny forskrift om landings- og sluttseddel (Landingsforskriften) som innebærer endrede krav til journalføring og til merking, lagring og adskillelse samt nye krav til vekter og prøvetaking innenfor pelagiske fiskerier. Hensikten med denne rapporten var å kartlegge hvilke konsekvenser de endrede kravene kan få for produksjonsbedrifter samt å studere innføringen av den nye forskriften. Totalt er det gjennomført 31 bedriftsintervju. I dag har flesteparten av bedriftene dispensasjon fra det nye journalføringskravet. Mangel på tekniske løsninger er en utfordring og det oppgis at under dagens forhold vil det være svært ressurskrevende å etterleve dette kravet. I tillegg vil rasjonaliseringsprosessen settes tilbake i tid. Kravet om merking, lagring og adskillelse er det en større andel som etterlever, men for bedrifter som mottar mange og små fangster er det vanskelig. Spesielt gjelder dette for bedrifter på sørlandskysten med stort artsmangfold. Generelt opplever bedriftene mye usikkerhet omkring den nye forskriften og at informasjonen har vært mangelfull og kommunikasjonen med Fiskeridirektoratet oppleves som vanskelig. Innføringen av den nye landingsforskriften har ikke gått knirkefritt og basert på våre intervju ser vi derfor et behov for at myndighetene innleder et samarbeid med fiskesalgslagene og næringsorganisasjonene for å jobbe videre med forskriften slik at den blir mer grovmasket og bedre tilpasset dagens realiteter.		
<i>English summary/recommendation:</i> The aim of this project was to evaluate the new landing regulations in the Norwegian white fish industry. The evaluation is based on interviews with a selected group of companies that produce different kinds of fishery products.		

Innhold

1	Sammendrag	2
2	Innledning.....	3
2.1	Bakgrunn for prosjektet	3
2.2	Prosjektomfang og organisering.....	3
3	Problemstilling og formål	5
3.1	Prosjektets effektmål	5
3.2	Prosjektets resultatmål	5
4	Prosjektgjennomføring.....	6
4.1	Metode	6
4.2	Gjennomføring av prosjektet	7
5	Oppnådde resultater, diskusjon og konklusjon	8
5.1	Oppsummering og vurdering	8
5.2	I etterpåklokskapens klare lys	8
5.3	Praktiske utfordringer	8
5.4	Anbefalinger	9
5.5	Vurdering av funnene og anvendelse.....	10
6	Leveranser	11

1 Sammendrag

Nærings- og fiskeridepartementet fastsatte i mai 2014 en ny forskrift om landings- og sluttseddel (Landingsforskriften) som innebærer endrede krav til journalføring og til merking, lagring og adskillelse samt nye krav til vekter og prøvetaking innenfor pelagiske fiskerier. Hensikten med dette prosjektet var å dokumentere oppfatninger om hvilke konsekvenser den nye landingsforskriften har, eller kan få, blant ulike aktører i hele landet. I tillegg var det ønskelig å studere innføringen av forskriften og hvordan den operative kontrollenheten har praktisert den med hensyn til de nye kravene.

Hovedfokus i prosjektet er rettet mot fiskeindustriens synspunkter og opplevelser omkring forskriften og innføringen av forskriften. Totalt er det gjennomført 31 bedriftsintervju. I tillegg er det gjennomført intervju med tre fiskesalgslag og 5 inspektører fra Fiskeridirektoratet. Intervjuene ble foretatt som samtaleintervju på telefon etter en intervjuguide.

I dag har flesteparten av bedriftene dispensasjon fra det nye journalføringskravet. Mangel på tekniske løsninger er en utfordring og det oppgis at under dagens forhold vil det være svært ressurskrevende å etterleve dette kravet. I tillegg vil rasjonaliseringsprosessen settes tilbake i tid. Kravet om merking, lagring og adskillelse er det en større andel som etterlever, men for bedrifter som mottar mange og små fangster er det vanskelig. Spesielt gjelder dette for bedrifter på sørlandskysten med stort artsmangfold. Generelt opplever bedriftene mye usikkerhet omkring den nye forskriften og at informasjonen har vært mangelfull og kommunikasjonen med Fiskeridirektoratet oppleves som vanskelig.

Innføringen av den nye landingsforskriften har ikke gått knirkefritt og basert på våre intervju ser vi derfor et behov for at myndighetene innleder et samarbeid med fiskesalgslagene og næringsorganisasjonene for å jobbe videre med forskriften. I det videre arbeidet med forskriften foreslår vi at følgende kan stå på dagsordenen:

1. "Oppdatere" forskriften i tråd med endringene som har skjedd det siste tiåret, spesielt i hvitfiskmottakene fra Lofoten og nordover. Blant annet bør det være mulig at nye og moderne anlegg skal kunne etterleve forskriften uten at for eksempel moderne vektsystemer må kasseres. Det vises også til problemer med dynamisk omregningsfaktor (Kristoffersen *et al.*, 2016).
2. Avklaring av spørsmål rundt bruk av statistisk representative veieprøver ved landinger av pelagiske fangster.
3. Justere ambisjonsnivået, både når det gjelder adskillelse og journalføring, til et mer grovmasket regime. Etter hvert som man får teknologi, rutiner og erfaringer kan systemet gjøres mer finmasket, men kun dersom dette er hensiktsmessig.
4. Hvordan ta grep for å sikre at Fiskeridirektoratet kan veilede om utstyr, bygningsmessige krav og rutiner slik at bedriftene ikke risikerer å gjøre store feilinvesteringer.
5. Nødvendigheten av å tilpasse regelverket til ulike realiteter. Det gjelder spesielt bedriftstypen vi finner flest av fra Sørlandet og østover som har behov for et mer tilpasset regelverk.

2 Innledning

2.1 Bakgrunn for prosjektet

Nærings- og fiskeridepartementet fastsatte i mai 2014 en ny forskrift om landings- og sluttseddel (Landingsforskriften). Denne nye landingsforskriften innfører blant annet et journalkrav som representerer en betydelig endring fra tidligere forskrifter. I tillegg inneholder den endrede krav til merking, lagring og adskillelse samt nye krav til vekter og prøvetaking innenfor pelagiske fiskerier.

Bakgrunnen for den nye forskriften er at det er ønskelig med flere kontrollpunkter i produksjonen av fisk. Formålet med forskriften er at en ønsker å forhindre urapportert fiske som med jevne mellomrom har fremstått som et problem i næringen (Dreyer, 2015; Ekerhovd *et al.*, 2015; Svorken & Hermansen, 2014). Etter at store deler av fisket ble lukket rundt 1990 har det eksistert et sluttseddelregister med krav til registrering av fisk. De første årene med dette registeret var det salgslagene som i stor grad bestemte hvordan registreringene skulle foregå og hva som ble registrert. Dette førte til ulike praksiser avhengig av hvilket salgslag som ble benyttet. I januar 2004 kom det derfor en ny sluttseddelforskrift der Fiskeridirektoratet satt med kontrollansvaret slik at tolkningene og reglene skulle være lik i hele landet. Gjennom den nye forskriften har man oppnådd gode kontrollparametere som for eksempel krav til fangst dagbok og sporing i fartøyleddet. Kontrollparameterne i produksjonsleddet har imidlertid vært mye omdiskutert. Arbeidet med den nye landingsforskriften startet allerede i 2006 og i 2008 var den på høring. Forslagene til den nye forskriften innebar en vesentlig endring i krav til internsporing i kjøperleddet, og det var vanskelig å finne frem til gode løsninger, blant annet teknologiske, som gjorde kjøperne i stand til å etterleve kravene. I perioden fra 2008 til 2014 har forskriften fortsatt gjennomgått enkelte endringer, men innholdet i forskriften som nå er satt i kraft er i stor grad det samme med hensyn til ønsket om styrket internkontroll.

Som nevnt inneholder den nye landingsforskriften flere nye krav som produksjonsbedriftene må innrette seg etter. Det er spesielt § 16. Journal og § 17. Adskillelse, merking og lagring som har vært omdiskutert. Det har blitt hevdet at det nye regelverket ikke er gjennomførbart i praksis, spesielt ikke for mindre mottak med få ansatte og under de mest hektiske sesongene. I tillegg vil man trenge tid til å få systemer og utstyr på plass. Det har derfor vært mulig å søke om dispensasjon fra de nye kravene i inntil to år.

2.2 Prosjektomfang og organisering

Prosjektet ble i sin helhet finansiert av Fiskeri- og havbruksnæringens forskningsfond (FHF). Den økonomiske rammen for prosjektet var 557 000 kroner. Prosjektet startet i april og avsluttet i oktober 2016.

Hele prosjektet er gjennomført av forskere ved Nofima. Edgar Henriksen var i utgangspunktet prosjektleder, men denne rollen ble overtatt av Marianne Svorken av personlige årsaker i en tidlig fase av prosjektet. Edgar Henriksen fortsatte imidlertid som forsker på prosjektet, i tillegg til Patrick Berg Sør Dahl.

Prosjektet har hatt ei referansegruppe bestående av representanter fra Sjømat Norge, NSL, Norges Råfisklag, Norway Seafoods, Brødrene Berggren AS og Gunnar Klo AS. Referansegruppa har hatt to møter og gitt innspill til faglig innretning og tilbakemeldinger på rapportutkast.

3 Problemstilling og formål

Ettersom forskriften omfatter et stort antall bedrifter av ulike størrelse, produksjon og geografisk plassering, er det naturlig at også utfordringene varierer. Selv om det har vært mange diskusjoner omkring den praktiske gjennomføringen av de nye kravene, er det ikke gjennomført en systematisk kartlegging av hvilke konsekvenser den faktisk har for de som må innrette seg etter de nye kravene. Det er derfor vanskelig å vite om utfordringene er de samme over hele landet eller om det er bedrifter som enkelt kan implementere de nye kravene i sin produksjonen.

3.1 Prosjektets effektmål

I denne undersøkelsen var målet å dokumentere oppfatninger om hvilke konsekvenser den nye landingsforskriften har, eller kan få, blant ulike aktører i hele landet. I tillegg ønsket vi å studere innføringen av forskriften og hvordan den operative kontrollenheten har praktisert med hensyn til de nye kravene.

Den nye landingsforskriften har vært mye omdiskutert og mye omtalt i media. Ved å gjennomføre en intervjurunde med et gitt antall bedrifter har en nå fått en mer systematisk kartlegging av hvordan ulike bedrifter opplever at landingsforskriften påvirker deres produksjon. I tillegg viser rapporten at industrien opplever at informasjonen i innføringsprosessen har vært dårlig og kommunikasjonen med Fiskeridirektoratet vanskelig. Muligens er dette spesielt gjeldende for akkurat denne forskriften, men det er et resultat som både næringsorganisasjoner og myndigheter bør ta med seg videre slik at det ikke gjentas ved fremtidige prosesser og blir et vedvarende problem i denne delen av fiskerinæringen.

3.2 Prosjektets resultatmål

Prosjektet har gitt en kartlegging hvordan den nye landingsforskriftens krav kan slå ut for ulike bedrifter med ulike geografisk tilknytning. I tillegg viser prosjektet hvordan innføringen av forskriften har vært med tanke på informasjon og kommunikasjon mellom myndigheter og næring. Informasjonen som er innhentet gjennom intervjuene er deretter brukt til å gi en vurdering av landingsforskriftens nye krav samt anbefalinger for et videre arbeid med forskriften. Hovedfokus i denne undersøkelsen har vært å belyse bedriftenes erfaringer med den nye forskriften, noe som naturlig nok gjenspeiles i våre vurderinger og konklusjoner.

Prosjektets resultatmål i form av leveranser framgår under punkt 6.

4 Prosjektgjennomføring

4.1 Metode

Landindustrien består av et stort antall produksjonsbedrifter med svært ulik produksjon. Man skiller som regel mellom hvitfiskindustrien og pelagisk sektor, men også mellom nord og sør. Innenfor hvitfisksektoren er det igjen store forskjeller med hensyn til størrelse, geografi og produksjon. I Nord- og Midt-Norge skiller man gjerne mellom filetindustri og konvensjonell produksjon. I tillegg er det mange som pakker og selger fersk fisk rund, gjerne rett ut av landet. I Sør-Norge er industrien mer preget av små engrosbedrifter som gjerne har både mottak, utsalg og catering selv. Disse bedriftene har i tillegg et større mangfold av arter, så vel som produkter, enn det som er vanlig i nord. Ettersom forskriften har vært virksom i kun kort tid, samt at det har vært åpnet for dispensasjoner fra de mest omdiskuterte kravene, var det mest hensiktsmessige å måle aktørenes egen oppfatning og erfaring med de nye reglene. Dette ble gjort gjennom samtaleintervju med bedrifter og kontrollenheten.

Totalt er det gjennomført 31 bedriftsintervju.

- 20 intervju med hvitfiskprodusenter nord for Bodø (Norges Råfisklags sone 5)
 - 4 i Finnmark
 - 6 i Troms
 - 9 i Nordland
- 9 intervju med bedrifter sør for Bodø fordelt på fylkene Nordland, Nord-Trøndelag, Sør-Trøndelag, Rogaland, Sogn- og Fjordane, Vestfold og Vest-Agder. Fire av disse er i bedrifter som har en variert produksjon og som mottar mange og små fangster fra den lokale flåten. Videre er det en større bedrift som produserer klippfisk og pelagisk, mens de resterende produserer fersk, filet og fiskemat
- Pelagisk industri: intervju med to store pelagiske konsern som har flere produksjonsanlegg samt to bedrifter som har pelagisk produksjon i tillegg til hvitfiskproduksjon.

Det er ikke bare produksjonsbedriftene som berøres av de nye reglene, også kontrollverket får et annet regelverk å forholde seg. En del av bakgrunnen for den nye landingsforskriften, er ønsket om flere kontrollpunkter i produksjonen. For å få med den kontrollmessige betydningen av de nye kravene, har vi intervjuet fem inspektører i Fiskeridirektoratets ytre etat. Resultatene kan ikke generaliseres til resten av Fiskeridirektoratet, men er basert på enkeltpersoners subjektive meninger og erfaringer med hensyn til innføringen av den nye landingsforskriften.

Representanter for Norges Råfisklag, Norges Sildesalgslag og Skagerrakfisk er blitt intervjuet for å få et innblikk i fiskesalgslagenes erfaring med de nye kravene.

Fiskeridirektoratets hovedkontor har vært en sentral aktør i innføringen av den nye forskriften. I dette prosjektet var imidlertid oppdraget å belyse bedriftsinterne konsekvenser og det var ønskelig å få et innblikk i hvordan forskriften praktiseres av dem som håndhever den i det daglige. Prosessene som har vært gjennomført av Fiskeridirektoratet sentralt i forkant av iverksettelsen og underveis er derfor ikke belyst fra deres ståsted. Prosessen er heller ikke belyst fra Nærings- og fiskeridepartementets side.

4.2 Gjennomføring av prosjektet

Prosjektet ble gjennomført etter planen, men prosjektleder ble byttet av personlige årsaker i en tidlig fase av prosjektet. Den populærvitenskapelige artikkelen publiseres etter prosjektets avslutning.

5 Oppnådde resultater, diskusjon og konklusjon

5.1 Oppsummering og vurdering

Det er sjelden at nye kontrollkrav i fiskerinæringen møtes med jubel, i alle fall ikke av dem som må etterleve dem. Etter hvert som de berørte aktørene får utstyr og rutiner på plass er det derimot normalt at kritikken stilner. Dette fenomenet ser vi nok også her, men etter vår vurdering er det ytterligere tre forhold som denne gangen er bakgrunn for mye av frustrasjonen som kommer frem gjennom våre bedriftsintervju:

1. En forskrift tilpasset en situasjon 8–10 år tilbake i tid ble iverksatt uten at Fiskeridirektoratet var tilstrekkelig forberedt til å veilede i de praktiske konsekvensene og konkret hva som skulle til for etterlevelse.
2. Detaljeringsnivået, både når det gjelder adskillelse og journalføring, synes å være for høyt, i alle fall i en fase der nye krav skal iverksettes for første gang.
3. Med den store, til dels geografisk betingede, diversiteten blant aktørene ser det ut som om implementering av forskriften slik den foreligger nå vil kunne gi svært negative konsekvenser fra Vest-Agder og østover.

Dette vil bli utdypet i det videre.

5.2 I etterpåklokskapens klare lys

Norges Råfisklag har anført at forskriften, da den ble innført, ikke reflekterte de endringene som har skjedd i næringen og at den burde ha vært revidert før den ble sendt ut. Vi er ikke kjent med kommunikasjonen mellom Departementet og Direktoratet om iverksetting, men det kan se ut til at kritikken fra Råfisklaget er berettiget. Både næring og myndigheter hadde sannsynligvis vært tjent med en oppdatering og en bedre forberedt iverksetting.

Næringsaktørene var nokså samstemt kritiske til måten forvaltningens veiledningsplikt har vært oppfylt på. Generelt gjelder dette alle forhold rundt adskillelse og journalføring og i særdeleshet kommunikasjonen med Fiskeridirektoratet sentralt. Spesielt gjelder det at utøvende myndighet ikke ser seg i stand til å gi konkret veiledning i hva som må gjøres av ombygginger, investeringer og rutineendringer for å tilfredsstille forskriftens krav. Bedriftene etterlyser konkrete forslag til løsninger og klare anbefalinger, herunder typegodkjenning av vektorer og registreringssystemer. En situasjon der man risikerer å gjøre store investeringer som deretter ikke kan godkjennes, var man særdeles lite fornøyd med. Det var også en oppfatning av at det heller ikke er en ens oppfatning blant Fiskeridirektoratets inspektører. Dette kan føre til at det en inspektør godkjenner, kan en annen underkjenne. Det er vel neppe heller en god oppfyllelse av forvaltningslovens krav til veiledning og til det generelle idealet om forutsigbarhet i forvaltningen.

5.3 Praktiske utfordringer

Når det gjelder adskillelseskravet er det mange bedrifter som løser dette greit, men i situasjoner med mange små fangster, mange arter og flere størrelsesgrupperinger i tillegg til biprodukter, skapes det betydelige praktiske problemer med adskillelse i mottak. Under vintersesongen i nord representerer

dette et så stort effektivitetstap at enkelte bedrifter vurderer å avvise den minste flåten i toppsesongen for ikke å tape for mye effektivitet. Problemet øker med antall fartøy og antall linjer på sluttseddelen. Tilstrekkelig plass i egnede lokaler, antall kasser, kar eller andre containere, i tillegg til manglende elektroniske systemer er hovedproblemet. Med et fortsatt like finmasket adskillelsesregime og uten elektroniske hjelpemidler anslår bedriftene at effektiviteten kan falle til 1/3 i toppsesongen. I tillegg kommer økte kostnader til registrering.

Både i hvitfisknæringen i nord og i pelagisk sektor ble prosessering fortløpende nevnt som en utfordring. Ved store torskefangster om vinteren vil det være gunstig med hensyn til plass, og ikke minst logistikk, å kunne starte pakking og skiping umiddelbart. Hensyn til utfordrende fjelloverganger og åpningstider ved tollstasjoner ble også nevnt som momenter. I pelagisk sektor er det i første rekke når innslaget av bifangst og ukurante størrelsesgrupper blir stort at en får problemer dersom en ikke kan starte ensileringen før sluttseddel er skrevet.

På sørlandskysten, med mange små fangster med stort artsmangfold og/eller bifangst, oppleves problemet med adskillelse som bort imot uoverkommelig innenfor realistiske kostnadsrammer. Produksjonen er også ofte langt mer differensiert enn man finner blant storparten av fiskebedriftene i nord og dette gir utfordringer med tanke på journalkravet. På toppen kommer problemet med samtidighet.

Journalføringskravet er praktisk vanskelig å gjennomføre for de fleste bedriftene under dagens omstendigheter. Her er mangelen på gode, tekniske løsninger en stor utfordring. Før dette kommer på plass vil det nok råde mye usikkerhet omkring dette kravet og velviljen til å etterleve et krav som setter rasjonaliseringsprosessen tilbake i tid er naturlig lav. Dette er da også Fiskeridirektoratet klar over, noe som vises gjennom velviljen til å gi dispensasjoner.

5.4 Anbefalinger

Nofima har ved andre anledninger påpekt at det er et problem med ulovlig og uregistrert fiske samt behov for en mer moderne ressursforvaltning når det gjelder mottak av rund fisk. Blant annet burde det være mulig å ta i bruk statistiske analyser av sammenhengende datastrømmer for å kunne øke presisjonsnivået på kontroller (Henriksen & Opstad, 2015). Hovedfokus i denne undersøkelsen har vært å belyse bedriftenes erfaringer med den nye forskriften, noe som naturlig nok gjenspeiles i våre vurderinger. Resultatene viser imidlertid at en utvidelse av ressurskontrollen til også å dekke foredlingsleddet ikke har gått knirkefritt. Vi ser derfor behovet for at myndighetene innleder et samarbeid med fiskesalgslagene og næringsorganisasjonene der følgende kan stå på dagsorden:

6. "Oppdatere" forskriften i tråd med endringene som har skjedd det siste tiåret, spesielt i hvitfiskmottakene fra Lofoten og nordover. Blant annet bør det være mulig at nye og moderne anlegg skal kunne etterleve forskriften uten at for eksempel moderne vektsystemer må kasseres. Det vises også til problemer med dynamisk omregningsfaktor (Kristoffersen *et al.*, 2016).
7. Avklaring av spørsmål rundt bruk av statistisk representative veieprøver ved landinger av pelagiske fangster.
8. Justere ambisjonsnivået, både når det gjelder adskillelse og journalføring, til et mer grovmasket regime. Etter hvert som man får teknologi, rutiner og erfaringer kan systemet gjøres mer finmasket, men kun dersom dette er hensiktsmessig.

9. Hvordan ta grep for å sikre at Fiskeridirektoratet kan veilede om utstyr, bygningsmessige krav og rutiner slik at bedriftene ikke risikerer å gjøre store feilinvesteringer.
10. Nødvendigheten av å tilpasse regelverket til ulike realiteter. Det gjelder spesielt bedriftstypen vi finner flest av fra Sørlandet og østover som har behov for et mer tilpasset regelverk.

5.5 Vurdering av funnene og anvendelse

I prosjektet har vi henvendt oss direkte til de aktørene som berøres av de nye kravene som stilles i Landingsforskriften. Resultatene kan ikke sees på som et effektmål, men gjennom våre intervju har vi målt stemningen og meningen til de som skal etterleve forskriften. Rapporten kan således sees på som en slags meningsmåling. Rapportens viktigste bidrag til næring og myndigheter er at den peker på hvilke utfordringer den nye landingsforskriften skaper og blant hvilke aktører den er mest utfordrende. Utfordringene det pekes på er ikke ukjent i denne delen av fiskerinæringen, men en har nå fått en mer systematisk tilnærming i forhold til tidligere da denne informasjonen gjerne har kommet gjennom enkeltutspill, direkte til myndigheter og næringsorganisasjoner, eller via medieoppslag.

Videre kan rapporten være et nyttig bidrag i den videre prosessen med landingsforskriften. Det er ikke å forvente at forskriften trekkes tilbake, men muligens kan den være nyttig dersom det foretas justeringer.

Av mer generell karakter kan funnene omkring informasjon og kommunikasjon være en pekepinn på at samarbeidet mellom næring og myndigheter ikke alltid fungerer tilfredsstillende. Muligens er disse funnene spesielt rettet mot akkurat denne prosessen, men de kan også indikere at kommunikasjonen har behov for å styrkes. Dette er uansett et funn man bør ha med seg videre dersom en skal gjennom lignende prosesser i fremtiden, slik at frustrasjonsnivået ikke blir like høyt som det har vært i denne saken.

6 Leveranser

Det er følgende leveranser i prosjektet:

- En fagrapport
 - Nofima-rapport 41/2016 «For mye av en god ting? Evaluering av forskrift om landings- og sluttseddel (landingsforskriften= trådt i kraft 1.1.2015» av Marianne Svorken, Patrick Berg Sør Dahl og Edgar Henriksen
- To nyhetssaker
 - «Ordning til besvær» Nofima 20. oktober 2016
 - «Foreslår justering av landingsforskriften» Fiskeribladet 20. oktober 2016
- En populærvitenskapelig artikkel
 - «For mye av en god ting?» Norsk Sjømat 6/2016

